

דיברתי בחריפות נגד הסנטמא של גולדמן "עם הפנים לגולה".

13.1.65, יום ד' י' שבט

בערב נסעתי לברור חיל לאספת חברים. באו חברים מעשרת משקי הסביבה ומסדרות עיירה של 7000 איש המתפרנסים בעיקר מהמשקים. לפני האספה היתה לי שיחה עם אנשי המקום. יש להם חרושת חקלאית המעסיקה 300 פועלים שכירים. הצעתי להם הצעתי שהבאתי לחברי אפיקים: לנהוג בשכירים כאילו היו חברי הקבוצ מכלי להסיל עליהם חובות קבוצ. אמרו שלחינוך עוזרים, אבל אנשי סדרות רוצים ב"ס חיכון משלהם שלא ישלוט בו ריח הקבוצים.

באספה דיברתי על המדינה, ההסת"ו והמפלגה. בסוף דיברתי על 1960 - 1964. התווכחו צבי שהר (ארגנטינאי) - העולם אינו רק אנשי ל"ו - ואין לעבא לפירוד. המערך חיוני לצבור. חקף את נסיהו על מאמרו בדבר. גם אברהם ישראל, מנחל עוז שאל שלוש שאלות: הפרדה הדת מהמדינה, מערך חירות והליברליזם, מירוק ההסתדרות הציונית. אורי בית אור מגבים - אשכול הקיף בדעתו והוא עלול להתפטר. סחייב המעכר. היתה הצעה לבוררות חובה - (לא היתה, רק אשכול הציע זאת). חיים גופר (אור הנר) מה אני מציע במקום המערך? מרכזי חצור - הוויכוח על הפרטה מזיק. אלי ארגון (ברור חיל): מדוע תבעתי מאשכול מה שלא עשיתי בעצמי? שבתי בחסות (אור הנר): מדוע לא נחתתי ששני האנשים יפנו למשפט. ישראל ברטל (נחל) מה יש למפא"י להציע לדור הצעיר - עניתי על כמה שאלות, ואחרי האספה גמסכה שיחה עם חברים אחדים עד שתיים וחצי אחרי חצות. אקטיבי היה בכבוס. הגעתי הביתה בשלוש וחצי.

בעשר וחצי בא אצלי הזז. היה 2/2 חדשים בארה"ב. הוא פסימי. היהדות

כלה והולכת. היהודים וגם האינטלגנציה היהודיה לא רוצים לראות זאת. בוטחים

בנצח ישראל לא ישקר. אין פורעניות. יש למדנים יהודים, אבל אין רוח. כשאין

רוח - יש במחוז גדול. כל זמן שיש חורה - יש בטחון. אבל החורה היא רק ליתידים,

לא כמו באסיה. היו עם הארצות, אבל מוקפים אנשי תורה וספוגים רוח תורה. נפגש

עם נוער לומד. הם יהודים אבל אינם יודעים מה זה יהודי. ולמה יהודי. מה

שהשבנו כי ישראל תעשה רושם אינו עמוק. לעמים זה גם עוזר לפרוק עול. דעת

הקהל משלימה עם נשואי תערובת. הבנים מורדים במסורת. ההורים מקבלים זאת בדיעבד.

הנוער חורג מכל מסגרת מקובלת. - המסקנה? - יש. הייתי שרוי בדפרסיה. יש אנשים

שלא הבינו מה שאני מדבר, אני מניח אלה ובא לעברים ולציונים (הם שונים זה מזה).

בבית ליברמן היה להזז ויכוח עם פרוש. גרינברג. אנחנו - אמר - אמריקנים יהודים,

אבל אמריקנים. הזז אמר כדה ישראל יצאה לפנסיה. היא קיימת אבל לא יוצרת. הזז

הרצה בבית כהריאל כץ בנ.י. היה שם קופמן העמיד לרשת מקום איזנדרס. התלהב מדברי

הזז שהדת יצאה לפנסיה. הסמינר הטיאולוגי דרש ההזז שיבואו צעירים לארץ לשלוש

ארבע שנים, ילמדו באולפן וילמדו בב"ס בישראל, ואם ירצו - יחזרו ויבואו במקומם

אחרים. קופמן התלהב והבטיח לתת מיד 700 איש למטרה זו. יש לו 700 קהילות.

פרוש. שרגא אברמסון (מהסמינר) אמר שהם יתנו יוהר. הזז חזר ולא מצא איש לדבר

אתם. קופמן היה פה בסוף הקיץ לאחר ועידת חינוך בגנף. הזז זימן אותו עם ארן -

במקום שיש בו מקום עברי - בוטסון, קליבלנד, וושינגטון ועוד - יש בו רוח

עברי. אצל העברים יש אהבה ישראל, שמחים לשמוע על ישראל.

יש בווישינגטון אגודה "חברותה". השגריר לא הזמין אותה אף פעם והם לא

יודעים על השגרירות. במקום שיש עברית - יש יהודים. במקום שיש ציונות - אין

יהדות. בנו של בן הלפרין התחתן עם גויה. אמרתי לו שאדבר עם חדי וקציר על

הקמת מרכז בארץ שיפעל אצל האינטלגנציה היהודית בארה"ב.

בשתיים עשרה בא אצלי דב יוסף. מה יהיה? המצב חמור. בקר היה אצל אשכול

ואשכול הבטיח לו שהעם עמו, המערך יתקבל. אשכול פנה ליוסף שיכתוב לו מכתב

שאני רשאי לפרסם החומר כי אחבע למשפט. זה חומר ממשלתי. יוסף אמר לו שלא

יכתוב והוא אמר שבעצמו יכתוב לי. אמרתילו שאיני סבור שהוא יכתב לי.

המען של הזז: רחוב חובבי ציון 18, מלכון 31649.

בערב בא אצלי אשד וסיפר ששמעון כתב לו מכתב כזה. שאל עו"ד מומחה

ואמר שאין כל יסוד לאיסור זה.

- בשתיים וחצי אה"צ בא אצלי רפאל כהן, מהנדס מכונות. אביו חיים כהן ברח

בשנת 1938 מפראג לרומניה, א היה עשיר, בעל אחוזה. נבחר לראש הקהלה ביאסי.

היה חבר ב"איחוד" (פוע"צ). בפראג קשר אביו קשרים עם מסריק ובגש, הודות

לקשרים אלה עסק אביו בהקמת האנטנה הקטנה. הנאצים היו נבדו. ב-1948 באו

לארץ. לפני שנה קבל שפך דם במוחו. אבל שכלו פועל. עמד להוציא ספר היסטורי.

רצה לברר עובדות אלו. ב-1944 היו הגרמנים ברומניה, נעשתה פעולה להציל

היהודים, הרומנים עזרו לכך ובראשם המלך, אביו של קרול (שאהב את לופסקו).
בפברואר 1944 החקרבו צבאות רוסיה, הקיפו את יאסו (בה היו 8000 יהודים),
אבל היו בעיר כמה דיביזיות גרמניות. הרומנים הוציאו מהעיר האדמיניסטרציה,
והקהלה לקחה בידיה כל העניינים. באחד הימים הופיע בבית אביו יהודי עוור
בעין אחת, שוחח עם אביו כמה שעות שמו היה וייס, יליד קרוב, מיור בצבא הרוסי,
נשאר בביתם עד 20 באוגוסט 1944, אז נכנס הצבא הרוסי ליאסי. המיור היה
ציוני בלבד, ידע עברית. אם כי לא גילה זאת. היה בן 50 או 60. אביו ביקש
מהרוסיט שיחוסו על העוור, קצת עשו זאת, קצת לא. לפני הכניסה הפציצו העיר
והרבה יהודים נהרגו. הופיע מלונובסקי ודכא את היהודים, אסרו התנועה הציונית,
ב"ס יהודיים. מיור ווייס התערב והתירו בה"ס. נוצר קשר עם מלונובסקי ועם
גנרל גוביקוב, אמו של כהן הייתה ילידת קיוב אף היא.

14.1.65, יום ה', יא' שבט

10 באפריל. פיין (מרוסיה עכשיו באמריקה) עוסק במחקר תולדות יהדות
אמריקה, בודק מה הארכיונים של מגנס, התנועה הציונית, רוצה החומר שלי מימי
שהייתי בארה"ב. מצא מה נאום שלי על חטיבה ג. ישאר מה עד יולי (מענו יצחק
פיין, רחוב הרצוג 23, טלפון 37514).